

AVIZUL

Comisiei mixte a Academiei de Științe a Moldovei și Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare

de audiere publică a rapoartelor finale privind implementarea proiectelor de inovare și transfer tehnologic finalizate în 2022, create prin Hotărârea Prezidiului nr. 78 din 27.02.2023, asupra raportului final de inovare și transfer tehnologic 22.80015.5007.263T „Producerea sistemelor de protecție inovative pentru cultivarea fructelor și legumelor, cu deschidere automatizată sau manuală”, director de proiect: dr. Radu CIOBANU, „GORA TECHNOLOGY GROUP” SRL.

Comisia de audiere a rapoartelor finale privind implementarea proiectelor de inovare și transfer a fost formată în temeiul art. 61 lit. h) din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr.259 din 15.07.2004 (republicat), subpunctul 20 al punctului 7 din Statutul Academiei de Științe a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale nr. I/2 din 24 ianuarie 2019, și al punctului 13 al Instrucțiunii privind raportarea finală a implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării, aprobate de ANCD prin Ordinul nr. 105 din 7 decembrie 2020, și în baza Fișei de evaluare, elaborate și aprobate de ANCD. Ca urmare a audierilor publice privind implementarea proiectelor de inovare și transfer tehnologic, desfășurate în data de **29 martie 2023** în format online (disponibil la link-ul <https://youtu.be/rbl-E3cop9Q>, experții și-au expus opiniile.

Avizul Comisiei este perfectat în baza avizelor experților în domeniul tehnologic, științific și economic.

1. Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului.

Scopul și obiectivele proiectului au fost în linii mari atinse, fiind produse piesele conform desenelor tehnice ale sistemelor de protecție inovative pentru cultivarea fructelor și legumelor, cu deschidere automatizată sau manuală. Însă, proiectul este prezentat foarte confuz, în obiectivele, activitățile și rezultatele propuse nefiind clar specificat volumul lucrărilor preconizate. Prin urmare, nu este clar, dacă suprafața de 1000 m² a sistemului de protecție inovativă confecționat este conform acțiunilor și rezultatelor preconizate, sau nu. De asemenea, nu este clar, dacă volumul și nomenclatorul de 4 unități de utilaj modern, automatizat, achiziționat, este conform contractului proiectului, sau nu. Expertul nu poate aprecia gradul de realizare a proiectului, neavând o descriere clară a contractului cu ANCD. Mai mult decât atât, aparent și contractul cu ANCD nu este formulat în termeni clari, deoarece directorul proiectului învinuiește ANCD-ul de refuzul de a finanța 2 cereri de cercetare depuse la concursul lansat de ANCD, care a spulberat visul de a oferi o continuitate cu impact puternic asupra horticulturii și legumiculturii R. Moldova. ANCD-ul este de asemenea învinuit de acordarea resurselor

insuficiente, deoarece utilajele de producere industriale au un cost ridicat, iar valoarea grantului și aportul propriu nu acoperă strictul necesar.

2. Funcționalitatea tehnologiei/serviciului/produsului obținut în cadrul proiectului

Produsul elaborat în cadrul proiectului, conform descrierii rezultatelor, precum și a materialelor de promovare plasate în internet de către portalul Agrobiznes.md, precum și pe YouTube de către Gora Greenhouses, este unul funcțional. În raportul prezentat se menționează că sistemele de protecție inovative au fost protejate cu un brevet de invenție. Însă, directorul de proiect nu prezintă datele acestui brevet, iar căutarea în bazele de date ale AGEPI cu numele directorului de proiect ca inventator nu da un rezultat pozitiv. Aceasta este o neglijență a directorului de proiect, sau o lipsă de respect față de expertul evaluator.

3. Infrastructura disponibilă pentru continuarea proiectului și funcționalitatea acesteia

Infrastructura creată este aparent disponibilă pentru continuarea proiectului și este funcțională, însă nu este descrisă destul de clar. Posibil că anexarea la raportul dat a brevetului de invenție menționat ar fi adus mai multă claritate în acest sens. Ar fi fost utilă prezentarea listei complete a utilajului procurat, cu indicarea costului.

4. Diseminarea rezultatelor obținute (acțiuni de diseminare întreprinse)

Diseminarea rezultatelor este destul de bună prin plasarea materialelor de promovare în internet de către portalul Agrobiznes.md, precum și pe YouTube de către Gora Greenhouses. În raport, de asemenea, se menționează că compania a participat la seminare, conferințe, expoziții pe plan intern, iar pe plan extern la concursuri de inovații unde au fost obținute mențiuni, iar certificatele de participare sunt atașate la acest raport.

5. Colaborarea între organizația executor și organizația partener/alte organizații (specificul și continuarea colaborării)

Colaborarea între organizația executor și organizația partener nu este descrisă. În raport este menționată colaborarea cu Asociația Moldova Fruct, Pomușoarele Moldovei, Universitatea Tehnică și Ministerul Agriculturii.

6. Efectul socio-economic al proiectului real și potențial

Efectul socio-economic așteptat de la implementarea proiectului pare a fi unul foarte important. În raport se menționează că, la moment este în proces de contractare a unui client cu sistem de protecție inovativ, pentru o livadă de cireș, cu suprafața de 5000 m², iar pe parcursul anului urmează să fie semnate câteva contracte de vânzare a serelor inovative pentru pomi și arbuști fructiferi. Însă, calculul indicatorilor măsurabili este dificil neavând descrierea clară a contractului cu ANCD. În particular, este straniu că volumul producției inovaționale comercializate este egal cu efectul economic estimat în urma implementării tehnologiei inovaționale. De asemenea, nu este argumentată crearea a 3 locuri noi de muncă.

Concluzii

În concluzii putem menționa, că scopul și obiectivele proiectului au fost în linii mari atinse. Au fost produse piesele conform desenelor tehnice ale sistemelor de protecție inovative pentru cultivarea fructelor și legumelor, cu deschidere automatizată sau manuală. Este în proces de contractare a unui client cu sistem de protecție inovativ, pentru o livadă de cireș, cu suprafața de 5000 m2. Însă, din raport nu este clară relația dintre organizația executor și organizația partener. De asemenea, ar fi de dorit ca în raportul pe acest proiect să fie indicată legătura cu proiectul cu cifrul 21.80015.5007.254T Producerea serelor tip bloc pentru cultivarea fructelor și legumelor, în pantă și teren drept,

cu automatizări și sisteme inovative. Din analiza acestui raport, reiese necesitatea de a clarifica toate clauzele de implementare a proiectelor de transfer de tehnologii cu ANCD la momentul încheierii contractului de finanțare, cu un deviz de cheltuieli bine descifrat și argumentat, astfel ca ulterior să nu apară pretenții reciproce. Din raportul de executare a devizului de cheltuieli la acest proiect, reiese că s-a acordat un milion de lei, fără a specifica pentru ce se acordă acești bani.

Proiectul este apreciat cu calificativul: Suficient, punctaj final 21,7 puncte.

Președintele Comisiei

dr. hab. Liliana Condriticova

Secretarul Comisiei

dr. Fiodor Braniște